

Дідківський Анатолій

к.с.-г.н., доцент

Житомирський національний агроекологічний університет
м. Житомир

ВПЛИВ ЛІНІЙНОЇ НАЛЕЖНОСТІ НА ПРОДУКТИВНІ ЯКОСТІ КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

Молочному скотарству у виробництві товарної продукції тваринництва належить 60%. Це одна з найскладніших галузей у технологічному й організаційному плані [4]. У формуванні високопродуктивного молочного стада провідну роль відіграє вдосконалення племінних якостей худоби на основі послідовного відтворення кращих генотипів, здатних при реалізації їх генетичної інформації поєднувати в собі високу і сталу продуктивність з адаптацією до конкретних умов утримання й експлуатації [2].

Серед провідних планових порід великої рогатої худоби, які розводяться на Україні, за показниками молочної продуктивності перше місце посідають корови української чорно-рябої молочної породи. В умовах переходу до інтенсивних методів ведення молочного скотарства ця порода виявилася найбільш конкурентноспроможною. Це обумовлено її високим продуктивним потенціалом і доброю технологічністю тварин [5, 6].

Програмою створення нових молочних порід в Україні визначено породні особливості та цільові стандарти для української чорно-рябої молочної породи, які є основним орієнтиром у селекційному процесі створення й удосконалення внутріпородних типів тварин [1].

Найважливішими складовими господарсько-корисних ознак великої рогатої худоби молочного напрямку продуктивності, за якими повинна проводитись селекція, є молочна продуктивність і відтворна здатність корів. Характерною рисою молочної худоби є безпосередній зв'язок між її відтворними якостями і молочною продуктивністю [3, 9]. Необхідною умовою забезпечення високої молочної продуктивності, є тривале підтримання нормальних циклів відтворення. Корова може багаторазово повторювати лактаційну діяльність, але лише до того часу поки не втратить здатність до відтворення [8].

Метою наших досліджень було вивчення молочної продуктивності та відтворної здатності корів різних ліній поліського внутріпородного типу української чорно-рябої молочної породи.

Дослідження проведені в племзаводі української чорно-рябої молочної породи СТОВ “Хлібороб” Козятинського району Вінницької області за матеріалами зоотехнічного і племінного обліку. Для проведення досліджень було відібрано 169 коровів-первісток, які належали до 3 основних ліній: Силінг Трайджун Рокіта 0252803 (n=45), Пакламар Бутмейкера 1450228 (n=51) та Елевейшна 1491007 (n=73). У групах тварин вивчали відтворну здатність

тварин за віком першого отелення і тривалості біологічних періодів: сервіс-, сухостійного та міжотельного (МОП). Також визначали індекс осіменіння (кількість осіменінь на 1 запліднення) та коефіцієнт відтворної здатності (КВЗ) за формулою:

$$\text{КВЗ} = \frac{365}{\text{МОП}},$$

де 365 – кількість днів у році; МОП – середня тривалість міжотельного періоду, днів.

Оцінку молочної продуктивності здійснювали за контрольними доїннями, які проводили 1 раз на місяць з одночасним визначенням у добових зразках молока вмісту жиру і білка на приладі "Екомілк КАМ-98.2А". Коефіцієнт молочності, який є важливим елементом оцінки інтенсивності використання корови, визначали за формулою:

$$\text{КМ} = \frac{H \times 100}{\text{ЖМ}},$$

де Н – надій за лактацію; ЖМ – жива маса, кг.

Одержані дані оброблені статистично за методиками описаними М.О.Плохінським [7] з використанням комп'ютерної програми EXCEL.

Породополіпшувальний процес у молочному скотарстві України здійснюється за принципом відкритої популяції, тому у стадах чорно-рябої породи використовуються різноманітні лінії голштинської та української чорно-рябої молочної порід. Тому важливо встановити вплив на молочну продуктивність та відтворну здатність корів їх лінійної належності.

Як показали дослідження, корови-первістки різних ліній української чорно-рябої молочної породи відрізняються за відтворною здатністю. Так, вік першого отелення корів коливався в межах 28,4 – 31,8 місяців; тривалість біологічних періодів (днів) була слідкуючою: сервіс-період 133-166; сухостійний період – 55-64; міжотельний період – 414 – 447. коефіцієнт відтворної здатності у досліджуваних груп тварин коливався в межах 0,81 – 0,88; індекс осіменіння – 1,92 – 2,56. Найкращими за показниками відтворної здатності виявилися тварини, які належать до лінії Елевейшна 149007 у яких сервіс-період склав 133 дні, міжотельний період – 414 днів та індекс осіменіння – 1,92. Ці показники є достовірними порівняно із тваринами, які належать до лінії С. Т. Рокита ($P < 0,05$ - $P < 0,01$), між тваринами лінії П. Букмекера достовірність відсутня. Однак ці показники також високі порівняно із стандартними показниками відтворення великої рогатої худоби.

При вивченні рівня молочної продуктивності корів-первісток різних ліній також встановлені певні відмінності. Найбільш високим рівнем молочної продуктивності характеризуються тварини, які належать до лінії Елевейшна 1491007. Так, надій молока за лактацію корів-первісток даної лінії склав – 5738 кг, вміст жиру в молоці – 3,79 % та кількість молочного жиру – 217,4 кг. За коефіцієнтом молочності тварини лінії Елевейшна також перевершують корів-первісток інших ліній.

Література

1. Бащенко, М.І. Лінійна оцінка екстер'єру корів молочних порід / М.І. Бащенко, Л.М. Хмельничий [Текст] // Тваринництво України. – 1998. – № 10. – С. 9- 12.
2. Генетичний моніторинг при консолідації порід молочної худоби / М.Я. Єфіменко, Б.Є. Подоба, В.І. Антоненко, В.В. Дзіцюк [Текст] //Розведення і генетика с.-г. тварин. – К., 1999. – Вип. 31-32. – С. 26-31.
3. Казавец, Н.. Взаимосвязь воспроизводительной способности коров с молочной продуктивностью /Н. Казавец, И. Пинчук [Текст] //Молочное и мясное скотоводство. - 2000. – №7, - С. 26-27.
4. Любинський, О.І. Селекція української чорно-рябої молочної породи на Буковині /О. І. Любинський [Текст] //Розведення і генетика с.-г. тварин. — К., 2000. – Вип. 33. – С. 62-65.
5. Можилевський, П.А. Роль генетических и средовых факторов в реакции наследственного потенциала долголетия коров-рекордисток / П.А. Можилевський [Текст] //Цитология и генетика. – 1989. т. 24. - №3. – С.62-67.
6. Паршуков, Г.Д. Интенсивность воспроизводства и продуктивное долголетие коров / Г.Д. Паршуков [Текст] //Зоотехния. - №2. – С. 30-32.
7. Плохинский, Н.А. Руководство по биометрии для зоотехников / Н.А. Плохинский [Текст] — М.: Колос, 1969. — 255 с.
8. Проценко, М.Ю.. Відтворення сільськогосподарських тварин / М.Ю. Проценко, Д.Т. Віннічук, Г.Л. Капінос [Текст] – К.: Вища школа, 1994. – С. 138-141.
9. Рудик, А.В. Відтворні показники чорно-рябої худоби різного походження /А.В. Рудик, Р.В. Савицька [Текст] //Вісник Білоцерківського держ. Аграр. Ун-ту. – Біла Церква, 2002. – Вип. 22. – С. 128-133.

